

Než odpovídalo praktickému životu a provádělo důsledně myšlenku naznačenou v § 10 novely: aby totiž obecní příslušnost u osob ve veřejných službách byla pevně určena a odpovídala faktickým poměrům zaměstnancovým. Mám za to, že zásadu tu lze snadno rozšířit při nejmenším po rozumu § 1, čís. 4. cit. zákona, a přiznati t. zv. domovské právo úřednické i zaměstnancům československého státního ústavu a podniku, setrvati však na požadavku definitivního ustanovení.

*   *

*

To by bylo několik myšlenek k unifikaci práva domovského. Nemohu však neopakovati, že jest úkolem ministerstva unifikačního, aby úprava ta byla provedena pokud možno brzy, a aby tak jednotný zákon o právu domovském přispěl k jednotě správy v naší republice. (24. I. 1924.)

Z P R Á V Y.

K presidentovu proslovu k studentstvu. *Významnou událostí poslední doby bylo pozvání zástupců studentstva presidentem Masarykem na hrad pražský. President učinil při této příležitosti proslov, jenž obsahuje několik zajímavých míst, hodných pozornosti. Přes to však spokojila se většina novin s pouhým otisknutím proslovu, bez poznámek, dedukcí neb úvah.*

Chtěl bych zde alespoň rozvésti názor presidentův, týkající se poměru studentstva k politice. President správně zdůraznil, že student nemůže hráti v politice takovou úlohu, jakou hrál v době starší. Byla to úloha masy, jejíž demonstrace nebo revoluce v době absolutní byly významnými činy celého národa. Jednotné smýšlení studentské bylo smýšlením národním, studentstvo bylo mluvčím národa. Tomu tak dnes není a také nemůže býti. Studentstvo samo (nebo alespoň velká část jeho) to chápe a ví a je to spíše starší generace, která by je v tomto neudržitelném postavení ráda viděla a činí mu proto neprávem výtky. Student, má-li dnes plodně politicky pracovati, musí býti orientován v politické straně. Ale tu právě je veliká vada, na kterou president poukázal, totiž způsob, jak se tato organisace děje, či jinými slovy, jak se studentstvo v politických stranách uplatňuje. Politická činnost studentova je namnoze přejímání hesel bez kritiky a úvahy, provádění plánu jiným vytvořeného, realizování cizích myšlenek. Student je pouze vojákem strany, vojákem sice plným síly a často ohnivým, ale nemyslicím. Dá se inspirovati, ale není inspirátorem. V tomto směru je jistě správná pochybnost presidentova o radikálnosti mládeže. Mladá generace politicky není radikální. Radikalnost nespočívá v pouhém uznávání radikálních názorů jiného. Pokrokovým není ještě ten, kdo jsa organisován ve straně sebe pokrokovější, provádí pouze její program, to jest program, který vytvořila stará generace ve straně. Nesnaží se jej naplniti novým duchem, pozvedá jej na vyšší hledisko a nebáti se po případě dáti mu nový směr a cíl. S t u d e n t m á

politiku studovat. Má na ni nazíratí vědecky, studovati její historii a její odvětví. Má se snažiti pochopiti její význam evropský i světový. Poznati jednotlivé politické prvky a síly a naučiti se je hodnotiti. A poznatky, které načerpal v politické historii a v politické filosofii, uplatniti pak prakticky v politice své strany, obroditi její program, vnéstí do něho myšlenky, které snesou kriterium světového vývoje. Naplniti ji pokrokem k prospěchu lidu a státu. Zkrátka pěstovati politiku induktivní a ne deduktivní. Pěstovati politický eklecticism. To si musí mladá generace uvědomit a podle toho se řídit, neboť to, co platí o studentstvu, platí o mladé generaci vůbec. Musí se osvoboditi od bezmyšlenkovitého přejímání politiky svých otců a papouškování jejich hesel. Nesmí jenom věřiti v to, co se jí k věření předkládá. Nesmí býti pouze výkonnou jednotkou, nýbrž i tvůrčí a hybnou silou. To ovšem znamená: »myslit, myslit, myslit«.

Jaroslav Štěpina.

Immanuel Kant. 22. dubna oslavilo lidstvo 200leté výročí narození svého snad největšího filosofa. Se sférami nejvyššími a lidskému duchu nejnedostupnějšími, kam se lidstvo povznášelo od věků jen náboženstvím, mystikou a intuící, vypořádal se lidský intelekt v Kantovi dosud nejdokonaleji, vypořádal se svým chladným a přesným způsobem. A výsledkem bylo stanovení hranic mezi oblastí rozumu a víry, stanovení mezi, přes něž se lidský rozum a věda nikdy nedostanou.

Na všechny obory myšlení měly úvahy tohoto velikána nemalý vliv. Pro obor věd právních mají však zcela zvláštní. Ani ne tak jeho úvahy, zabývající se meritorně problémy jejich nebo jim blízkými, ač ani zde nelze neoceniti jeho velikých myšlenek, jako prohlášení Rousseauovy smlouvy společenské za pouhou pomocnou konstrukci, jeho absolutní pojetí trestu — v praxi života sice málo přesvědčivé, ale z hlediska celkového systému jeho ethiky grandiosní — jeho imperativně-normativní konstrukci ethiky a vystižení pojmu povinnosti i jeho ideu věčného míru.

Hlavní význam pro pravovědu má však filosofie Kantova teprve v systémech právně filosofických poslední doby. Zde snaží se někteří myslitelé (Stammler, Kelsen a j.) vědomě návazati na Kanta a aplikovati jeho noetické principy na vědy normativní. Přijímá se hlavně jeho základní noetický objev, že poznávající intelekt přistupuje k předmětům zkušenosti s určitými apriorními formami nazírání, v nichž jedině je zkušenost možná. A tu je otázkou moderní právní noetiky, co z poznatků právní vědy je dáno intelektu a priori a co ze zkušenosti. Že v oboru práva je tato otázka i pro nefilosofy významná a to více než pro badatele přírodovědecké, je na snadě, hlavně proto, že předmět právní vědy — právní řád — sám jest dílem lidí.

Jsme vrstevníky úsilovného hledání noetiky a methodologie věd právních a národohospodářských — zatím co ostatní vědy jsou s tímto svými základy již hotovy. Bylo by štěstím těchto věd, kdyby ti, kteří se ho účastní, následovali velikého filosofa královeckého také v chladné střízlivosti a mathematické přesnosti jeho přemýšlení. —n—

Župní a okresní rozpočty na Slovensku. Minulý měsíc podaly župní úřady k schválení své rozpočty, které podobně jako rozpočet státní jsou pracovním plánem pro příští rok. Hlavní položky příjmové jsou příjmy ze župního jmění, celkem však méně významné, státní přiděly z daní z líhu z daně pozemkové), poplatky za různé úkony, příspěvky obcí a státu na jednotlivé zaměstnance (na př. lékaře v nemocnicích), pensijní příspěvky a konečně v nepatrných obnosech pokuty. Ve většině možno položky příjmové pokládati za dosti jisté.

Vydání vztahují se hlavně na správu ústřední, pense, výdaje sociální, humanitní, zdravotní, hospodářské a kulturní. V rubrice kulturní výdaje jsou obsaženy hlavně knihovny, čítárny a musea. Ve vydáních jest číselně znázorněna kompetence a úkoly župní správy.

Největším nedostatkem jest, že všechny rozpočty župní doprovázeny jsou nezbytností každého nynějšího rozpočtu, značným deficitem, který bude nutno uhraditi dosti vysokými přírážkami župními.

Okresy, které jako právnické osoby budou podávati své rozpočty samostatně, prozatím jich nepodaly, poněvadž vlastního základního jmění okresního dosud není, a rovněž otázka jejich příjmů není dosud vyřešena. Podle župního zákona mají i okresy právo vyměřovati příspěvky pro své účely, kromě toho má se jim dostati přidělu od žup. Prozatím však pouze dvě župy zařadily tento příspěvek do svých rozpočtů s požadavkem revise, jak bylo těchto peněz rozpočtově využito. Teprve potom bude možno přesně určití přírážky župní, případně též okresní, a objeví se nám úplně jasný obraz o stavu hospodářství těchto samospráv.

Jaroslav Ocelík, Bratislava.

Boj o tiskovou novelu byl v našich poměrech zjevem zajímavým a mimořádným. Je to boj dvou mocenských činitelů v demokratickém státě: vládnoucích, politických stran a tisku. Mimořádným zjevem jest tento boj proto, že — alespoň u nás — nenavykli jsme pohlížeti na tyto dva činitele jako na různé a samostatné, spíše jeví se nám vždy jeden z nich — tisk — jako námezdní přísluhovatel a bojovník druhého. Nemáme vlastně jiného tisku než stranicko-politického a tu pak je zcela nutná a správná představa, že všechna žurnalistika je jen ancilla politiky. Díváme se na jednotlivé strany tak, že lidi v nich činné dělíme na politiky-novináře a politiky »pravé«, k nimž patří ovšem generálové politických stran: a případné spory mezi žurnalisty ve straně a ostatní stranou pokládáme za interní záležitosti strany. Zde však politikové navrhli zákon, který dopadá na všechny novináře. A tu jsme viděli zajímavou tendenci, aby si novináři podali ruce přes hranice politických stran proti těmto. To je ovšem tendence za dnešního stavu marná. Proto boj novinářů proti osnově omezil se v ostřejších formách jen na listy stran opozičních, kde jsou politikové a žurnalisté ovšem zajedno, a snad uvnitř stran. Ačkoliv od počátku bylo lze předvídati marnost boje novinářů, protože, jak právě řečeno, dnes není tisk samostatným činitelem ve státě, přece zanechala tato epizoda mnohde touhu po tom, aby jim byl, touhu po tisku nezávislém nebo aspoň méně závislém na politických stranách, po tisku, který by získával a přesvědčoval jen svojí úrovní. Otázka je, je-li u nás vůbec možný.

Také v merituu věci jde vlastně o boj dvou stavů: politiků a žurnalistů. O to totiž, u kterého má býti sníženo risiko povolání. Nestranně řečeno, šlo o otázku, co je menším zlem, zda stav, aby novináři bylo znemožněno upozorňovati na zlořády, které nemůže dokázati, nebo stav, kde by každý ve veřejném životě činný mohl býti případně bezrestně napaden novinami za vinu nespáchanou. Obě eventualities jsou nesporně zlem a proto jsou tu polemiky s obou stran tak snadné.

To je jádro věci. Po formální stránce nelze ovšem s mnohým souhlasiti. Zejména s tímto typem příležitostných zákonů, které upravují jen detail z materie, jež celá volá po nové úpravě.

—n—

Zajímavá statistika. Jak známo, reforma občanského zákona děje se tím způsobem, že za podklad jednání vzal se rakouský občanský zákoník a jeho jednotlivé partie probírají 7—8členné subkomitety. Tyto subkomitety skončily již své práce a elaboráty byly dány ministerstvem unifikací ku přezkoumání t. zv. slovenské komisi pro obor občanského práva, ježto nový občanský zákoník má platiti pro celou republiku. Tato slovenská komise zahájila své porady dne 22. března 1923, a měla v minulém roce 7 zasedání, každé po třech půldenních schůzích. tudíž celkem 21 schůzí. Členů měla komise 25, a to 2 universitní profesory, 11 soudců, 11 advokátů a 1 veřejného notáře. Komise probrala již všechny části občanského zákona až na právo rodinné. Jak tato sloven-

ská komise chápala důležitost svého úkolu, podávají výmluvný obraz tyto číslice:*) Ze všech členů komise ani jeden nesúčastnil se všech 7 zasedání, jeden pouze súčasťnil se šesti zasedání, 5 členů pěti zasedání, 2 členové čtyř, 6 členů tří, 1 člen dvou, 6 členů pokládalo za svou povinnost súčasťnit se pouze jednoho zasedání a 4 členové neuznali vůbec kdykoli práci se súčasťnit. Z 25 členů pouze 8 členů účastnilo se víc než polovice všech zasedání. — A jak vypadaly jednotlivé schůze této komise? Schůzí těch bylo celkem 21: z toho na všech schůzích nebyl přítomen ani jeden, ba nejpilnější člen (I) účastnil se pouze 15 schůzí, 1 člen byl ve čtrnácti, 1 na třinácti, 1 na dvanácti, 1 na jedenácti, 2 na devíti, 4 na šesti, 2 na pěti, 2 na třech, 3 na jedné, aby pak se již tam vůbec neukázali, a 4 členové nebyli vůbec nikdy přítomni. Ze všech 25 členů na víc než polovici schůzích bylo přítomno pouze 5 členů. Možno pak mluvíti o tom, že by věc tak důležitá, jako jest reforma občanského zákona, byla znalci slovenskými důkladně probrána? Nyní neuznají za vhodné vůbec do schůzí se dostaviti, a až reforma vypracovaná neúmornou pílí několika stane se zákonem, bude se do nich tlouci, že vytvořili dílo nedokonalé. Difficile est satiram non scribere. dnk.

Dr. Ed. Beneše »Nesnáze demokracie«. (V cyklu přednášek o demokracii, 7. dubna t. r.) Nesnáze demokracie jsou dnes problémem dne. Všude mluví se o krizi demokracie a zároveň o krizi parlamentarismu, což navzájem spolu souvisí. Řešit ony krise znamená nalézt vady dnešního života.

Po stránce filosofické má demokracie své prvky v teoriích moderních filosofů, historiků a politiků na základě rovnosti, bratrství a z nich vyplývající humanitě — lidskosti. Rovnost v demokracii znamená rovnost sociální, ale také mravní; v bratrství na mravním podkladě vystává prvek citový. Svoboda, náš nejvyšší statek zahrnuje v sobě nejen práva, ale také povinnosti, respekt jednoho ke druhému. Hesla zapadnou, nejsou-li uvedena v život; je třeba, aby byla aplikována, normována. Tím narazili jsme na autoritu. Žádná vládní forma se neobejde bez autority, ani demokratická; jde však o to, aby se našla autorita bez násilí, všemi uznaná, vzbuzující úctu ne mocí, ale vnitřní vážností. Na otázku, kdo má tvořit onu ideální autoritu, odpovídá řečník: Všichni stejně a společně, pak vládně v duchu demokracie, žádajícím spolupůsobit všech. Prakticky uskutečňuje se vláda všech principem zastupitelským, který vyžaduje vysokou a vyspělou mravní a kulturní hodnotu občanů. Zásada zastupitelská naráží na problem vůdců. Demokracie, toť stálá práce, opírající se o vědu, tudíž o pravdu, poctivost a upřímnost; to vyžaduje ovšem veřejné projednávání zákonů, stálý a přímý styk vůdců s lidem a respektování upřímné a objektivní kritiky. Institute vůdců do jisté míry potírá princip demokracie, však jiným, vhodnějším způsobem tento problem řešiti nelze. Demokracie dovede utvořit autoritu, odpovídající základním jejím požadavkům, moderní demokraticky občan žádá autoritu osob, které své postavení a své oprávnění v rozhodování zakládají na věcné znalosti, poctivosti a oddanosti demokracii jakož i důstojnosti a politické schopnosti. Problem demokratické autority je tedy problem výchovy k demokracii a sice jak vůdců, tak i mas.

Dosud jsme na přelomu. Opustili jsme jedno vývojové stadium — absolutism — a do druhého jsme ještě nálezitě nevnikli. Demokracie je doposud stálý boj: propracováváme se pozvolna k ní. Vzhledem k počtu nepřátel je to práce těžká, jak velkorysá — tak také i drobná — však plodná. Moderní demokracie rozšiřuje se do všech institucí, zasahá do celého života jak po stránce politické, tak i sociální, hospodářské a kulturní. K ucelení tohoto názoru prospěl velmi mnoho také socialismus, předpokládající radikální zdemokratisování hospodářského života.

Nutno ještě se zmíniti o nepřátelích demokracie: jsou to živly jak

*) Viz Publikácie ministerstva pre sjednotenie zákonov a organizácie správy, II., str. 123.

levé, tak i pravé. Pravý antidemokratismus poukazuje na krize a tvrdí nemožnost důsledné demokracie. K jisté části demokratického zřízení se již sám přiklonil, však demokracii po stránce sociální naprosto nechce uznat, nebo ji odbyvá drobnými ústupky a kompromisy. — Levý antidemokratismus a ultrademokratismus vrcholí v historickém materialismu a třídním boji, což je již samo v rozporu s humanitou. Bolševism vytyká skutečné demokracii nedůslednost a polovičitost. Problem oligarchie vůdců rozřešil systemem rad, což se ovšem v praxi nesetkává s úspěchem, neboť demokracii nelze zaručiti nějakými, byť i sebe demokratičtějšími institucemi. Demokracie je v lidu, je třeba lidí — ne institucí.

Demokracie revolucionisuje mozky a duše methodou evoluční. Nutno ji posuzovati všeobecně jako velký proud politický, sociální a historický, který nelze zadržeti. Naším úkolem je věřit v demokracii, v demokratického člověka, vůdce, v demokratickou autoritu a v této víře společně pracovat!

E. P—ý.

Instalace čtvrtého rektora Masarykovy university konala se teprve ku konci března; tak pozdě proto, poněvadž měla býti zároveň slavnostním otevřením nové — ač zase jen prozatímní — budovy rektorátu, která, třebaž že už se dralnou dobu stavěla, teprve nyní je hotova. Odstupoval rektor V o n d r á k, člen profesorského sboru fakulty duchovněné, nejmladší z fakult university. Rektorem letošním jest J. M. prof. dr. Frant. W e y r, spolunavrhovatel zákona o zřízení Masarykovy university a první děkan její právnické fakulty. Účastníci uváděmovali si při této instalaci, konané poprvé v historických krojích universitních, kdy na rektorský stolec po druhé zasedl právník — prvním rektorem byl prof. Engliš —, že mladá brněnská universita vstupuje do druhého quadriennia svého života.

Významná slavnost dovršena byla skvělou inaugurační řečí nového rektora na thema »Politika a věda o státním právu«. Byla to přednáška vysoké úrovně vědecké, o čemž svědčila už rozsáhlá literatura v ní zmíněná a přece dovedla udržeti účastníky — universitní i mimouniversitní — v napjatém zájmu aktualitou svého thematicu a originalitou myšlenek. Neboť se stavěla proti dosavad běžným a hlavně u nás zcela všeobecně vyznávaným názorům. A přece přesvědčovala jak svou logickou sroubeností tak i tím, že byla projevem uceleného a důsledného světového názoru. Vystihnuv dosavadní názor o věci, který prohlašuje politiku za umění — a to nejtěžší a nejvyšší, — a současně i za vědu, praví Weyr, že politika není ani uměním — pokud toto nechápeme jako prostou dovednost — ani vědou, sc. samostatnou, v systematic věd methodicky oprávněnou. V dosavadním názoru vidí nemírné přečenoání politiky, která je prostě jedním byt důležitým odvětvím lidské činnosti praktické a toto přečenoání je mu zase projevem dnes všeládného kolektivismu. Naproti tomu on, přednášející, hrdě hlásí se k individualismu.

I ve svém rektorském pozdravu akademické mládeži vyzdvihl nastupující rektor myšlenku dnes tak nemoderní a nepraktickou, a přece tak působivou: Proti stálému dovolávání se potřeb života a praxe, která prý si svá práva beztoho vynutí u každého co nejdříve, postavil pro mladé lidi v letech akademického studia postulát idealismu, který dovede studovati pro studium, poznávatí pro pravdu a který vedle všedních účelů životních a nad ně staví vyšší hodnoty lidské kultury.

Při této řeči uváděmovala si akademická obec brněnské university, že v jejím čele stojí letos nejen vědec, ale i osobnost. —n—

Reforma studia byla také otázkou na 1. právnickém sjezdu německých právníků v Československu. 19. května 1923, 2. schůze 3. bod. Referentem byl prof. dr. R a u c h b e r g, jemuž korreferentem byl min. r. dr. L u k s c h. R a u c h b e r g podal velmi podrobně a pečlivě vypracovaný referát, v němž zdůraznil, že niveau celkového studia právnického značně upadlo a že nápravu je nutno hledati v radikální reformě. Přesto seznáme z jeho vývodů, že nejde tu o převrat, nýbrž opět jen o reformu, obmezující se na přesun počtu semestrů, úpravy zkoušek, doktorátů, zavedení povinných cvičení a pod. Nežádá si prodloužení studia přes 4 se-

mestry a také uznává postavení právní historie v prvních pololetích, chce však studium prohloubiti zvýšením frekvence a zavedením povinných cvičení. Právnícké studium má především vyhovět praxi a proto platnému právu přiznává o semestr víc než dosud a to na vrub historického studia, které obmezuje na rok. Při tom navrhuje největší zkrácení římského práva a vůbec vynechání z historických disciplin všeho antikvárního, nepotřebného ke studiu platného práva. Třebas v debatě prof. Peterka (práv. dějiny, Praha) velmi tomu odporoval námitkou, že by nebylo možno látku probrati a tak by se nebylo posloužilo studentovi úvodem řádně podaným, přece tento bod souhlasným míněním, jemuž neodporoval ani pražský romanista prof. Weiss, byl přijat do resoluce. Stejně tak bylo uznáno, aby hodiny platného práva odposlouchané v prvním (historickém) oddílu byly čítány a nikoliv jako dosud anulovány. Při tom dobře ukázal president komorního soudu berlínského Staff, že tak vlastně historické studium plnilo by zdárně svůj úkol propedeutický, neboť tvořilo by pak úvod do práva platného.

Vůbec námitek nebylo proti zavedení úvodu do právníckého studia, ovšem nebylo řečeno dosti jasně, jak má být tato přednáška pojata, zda jako výklad základních pojmů právních či snad historicky neb pod., ačkoliv bylo určeno o ní, že má být připojena k platnému právu.

Podobně valných rozporů nebylo stran zavedení povinných praktických cvičení. Mají podle referenta a debatérů stejnou funkci, totiž nabádání k řádnému studiu jako státní zkoušky mezi studiem, o nichž se rozvínila debata velmi cílá. Zásadně bylo rozhodnuto pro písemné klausurní práce, ač prof. Weiss ukázal na nemožnost technicky je provádět při počtu kandidátů na příklad české university pražské. Zároveň byla záporně po upozornění berlínského romanisty a civilisty prof. Kippa odmítnuta domácí práce, která vždy je jen kompilační a má za následek i vznik řemeslných dílen na fabrikaci takovýchto prací. Spor vznikl zejména o zkoušku historickoprávní, proti níž se namítala příliš krátká dvousemestrová doba přípravná (pražský národohospodář prof. Amonn) a pak zda vůbec je účelná zkouška mezistudijní («Zwischenprüfung»). Bylo sice poněkud si ztěžováno do nuceného systému a plánu studijního, avšak konečně nebylo nalezeno jiné východisko. Proti němu vystoupil berlínský profesor, civilista a procesualista, Heymann, apologií buršáckého života («Ein junger Mensch ist ein junger Mensch und will nach Mittelschule etwas bummeln... Man darf die ersten Semester den jungen Leuten durch Prüfungen nicht ruinieren!!!»), jemuž dovoluje si i příkládati velikou důležitost pro výchovu charakteru (!!). Mezi vážnými a vskutku věcnými podněty pronesenými v debatě ostře vyniká názor berlínského profesora, který dobře charakterisuje úroveň německého myšlení některých tříd.

Výsledek debaty byl shrnut v šesti bodech a sice, že 1.) počet hodin právně historických přednášek má být zkrácen; dále 2.) úvod má být připojen k platnému právu; 3.) po dobu prvního stadia včítají se i přednášky z oddílu druhého; 4.) budtež zavedena povinná cvičení; 5.) k ústním zkouškám připojují se klausurní písemná práce z hlavního oboru; konečně 6.) studijní řád budiž pevný, aby se studium prohloubilo.

Debata trvající 3 hodiny byla vesměs velmi zajímavá a vskutku všech oborů si všímající, a jest jen litovati, že příští náš právnícký sjezd hodlá si všimnouti této otázky jen částečně. Ča.

Doplňovací zkoušky absolventů obchodních akademií, kteří chtějí vstoupiti na právníckou fakultu, nemají se podle výnosu min. šk. konati na gymnasiích klassických ani reálných, jak bychom čekali, nýbrž u komise při obchodní akademii v Brně! Toto ustanovení je naprosto nepochopitelné. Budto mají prokázati tytéž znalosti latiny a filosofické propedeutiky jako gymnasisté, a pak mají být zkoušeni na gymnasiích stejně jako realisté při zkoušce z latiny, anebo nemá zkouška smyslu. Proč se nepostupuje stejně jako dosud u realistů? Věc není tak nevinná, jak se zdá, nejde tu jen o formalitu. U oné komise při obchodní aka-

demii, kde nebude možno srovnání se znalostmi gymnastů, vytvoří se snadno zvláštní měřítko pro absolventy akademií, se snahou zkoušku jim ulehčiti. Nebezpečí jest tím větší, že se bude jistě jevití pochopitelná snaha, aby co možná nejvíce absolventů akademie na fakultu vstoupilo*).

Knihovna Mitteisova, známého zesnulého papyrologa, který působil v letech 1887 až 1895 na německé pražské universitě, byla zakoupena státem československým a rozdělena mezi seminární knihovnu právnické fakulty university Komenského v Bratislavě a university Karlovy v Praze, kamž byla krátce před Velikonocemi příslušná část dopravena.

Anketa o reformě studia. O některých obecných otázkách nadhrožených anketou v čís. 6. »Všehrd« rozvinula se čilá debata na schůzi pražské redakční rady konané 15. dubna t. r.

K první otázce bylo souhlasně odpověděno, že je nastoupiti reformu, ovšem reformu zásadní a definitivní a sice tak, že by skonování její bylo provedeno postupně podle ročníků do čtyř let.

Na druhou otázku rovněž souhlasně bylo odpověděno, že studium má se referovati ihned, jakmile bude vypracován přesný plán reformní.

Na to byla přesunuta debata na otázku šestou a zásadně bylo stanoveno, že studium nelze ani zkrátit, ani prodloužit. Velmi živá debata rozvinula se o rozdělení v oddíly. Dosaženo bylo dohody stran možnosti obmeziti historickoprávní studium na 2 semestry byť i tu bylo nebezpečí, že určitá část studentů ztratí snadno něco času přípravou ke zkoušce, s podminkou, že budou z přednášek vyloučeny části, kterých nelze ve studiu platného práva valně zužitkovati. Zároveň nadhozena myšlenka, že by bylo možno některé partie přiřadit jako historický úvod až v části o platném právu, což v Praze předpokládá jednu budovu (Čáda). Spor nastal o rozdělení zbývajících doby. Referent (Čáda) navrhl, aby druhá státní zkouška byla možná po sedmém semestru, takže 3 semestry by byly judiciálně-státovědecké a jeden ryze státovědecký. Proti tomu byl navržen (Lukášova) jako termín nižší semestr šestý a státovědeckým disciplinám vyhrazeny 2 semestry, což bylo většinou přijato. Proti návrhu byl vysloven názor (Solnař, Novák), aby dělení druhého oddílu nebylo vůbec zaváděno, zejména proto, že některé obory judiciální předpokládají znalost disciplin státovědeckých (Režný), jednak že lhůta k nastudování látky judiciální je 6 semestry příliš úzce vyměřena.

Jednotlivé odpovědi nebyly ještě definitivně stylisovány, také z toho důvodu, že lze čekati odpovědi písemně, z nichž některé již došly. V debatě bude se pokračovati na redakční radě příští. Ča.

LITERATURA.

Alphonse Aulard: *La Révolution française et le Régime féodal*. I vol. in 16°, str. 283. Librairie Félix Alcan, 1919. Cena 3 fr. 50 — A. Aulard, je již znám svými díly o Revoluci francouzské. Krátce po světové válce vydal tento nový cenný příspěvek k její historii po stránce ekonomicko-sociální. Odpovídá jím na dvě důležité a neměně i zajímavé otázky: Jakou roli hráli francouzští sedláci v událostech mezi r. 1789 až 1793? a Jaký vliv měla na hospodářské postavení sedláků zákonodárná díla Konstituanty a Konventu?

Autorovi se podařilo sebrat rozsáhlý dokumentární materiál, protokoly zákonodárných shromáždění, panské seznamy dávek placených i v naturálních odváděných sedláky, registra úřadů, dopisy osobností, které v té době vykonávaly vliv na vývoj poměrů. Výsledkem jeho rozboru

*) Redakční poznámka. Zpráva v předešlém čísle pocházela z pera brněnského našeho spolupracovníka.